

στέρας, παραλαβίντες δημοσιεύομεν ἐν ταῦθα τὸ ποίημα τούτο — προσέτι δὲν γνωρίζομεν, προσθέτει ὁ κ. Logrand, ἂν ἀντεγράφη ἐκ χειρογράφου τῆς ἐθνικῆς βιβλιοθήκης τῶν Παρισίων· τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ κειθηγητῆς Hise ὑπηγόρευσεν αὐτὸ εἰς τοὺς παραδιδόμενους τὸ μάθημα τῆς δημώδους ἑλληνικῆς, καὶ ὁ κ. Brunet de Presle, ὅστις τότε τὸ ἔγραψε λέγει ὅτι ὁ διάσημος ἐκεῖνος ἑλλημιστῆς παρέλειψε νὰ ἀναφέρῃ πόθεν τὸ παρέλαβε.

Τὰ ἐν τῷ ᾄσματι τούτῳ μνημονεύομενα συμβάντα ἴσως εἶναι ἱστορικά· ὁ κ. Büdinger ἐν ἰδιαιτέρῳ πραγματείᾳ ἀναγνωσθείσῃ ἐν τῇ ἀρχαιολογικῇ ἐταιρίᾳ τῆς Ζυρίχης κατὰ τὴν 4 Φεβρουαρίου 1865 προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξῃ ὅτι τὰ ἐν τῷ πονήματι ἀναφερόμενα γεγονότα συνέβησαν κατὰ τὴν 13. ἑκατονταετηρίδα¹⁾.

Τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν, περὶ τοῦ αἰχμαλωτισθέντος υἱοῦ τοῦ Ἀνδρονίκου, ἔχει καὶ τραπεζούντιόν τι δημοτικὸν ᾄσμα, ἀτελὲς δυστυχῶς· περιωθὲν μέχρις ἡμῶν ἐν αὐτῷ ἐποχῇ τῆς αἰχμαλωσίας ἀναφέρεται ὅταν

οἱ Τούρκ' ἐκούρωσαν τὴν πόλ' τὴν Ῥωμανίαν²⁾.

N. Γ. ΠΟΛΙΤΗΣ.

1) Mittelgriechisches Volksepos ein Versuch von Max Büdinger. Leipz. g. 1866. 8ον ἐκ σ. 31.

2) Ξενοπούλ., Φιλολ. Συνέκδ. σ. 404. — Passow, ἀρ. 482. σ. 361. — Büdinger, l. c. σ. 31.

ΣΑΠΦΩ

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Φιλολ. Συλλόγῳ Παρνασσῶ.)

I

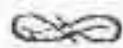
ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ

Κατ' ἔτος τελοῦσιν εἰς Μιτυλήνην, τὸν ἑκατομβαιῶνα μῆνα, ἑρτάς εἰς τιμὴν τῆς Ἀθηνᾶς. Τὰς θυσίας, τὰς τελετὰς, τὴν πομπὴν διαδέχονται ἀθλητικοὶ ἀγῶνες καὶ ἄλλα γυμνάσια, εἰς ἃ καὶ οἱ εὐγενέστεροι τῶν νέων κατέρχονται. Προτείνονται βραβεῖα τοῖς νικηταῖς, παρ' οἷς ἡ δῖξα εἶναι τὸ μέγιστον πάντων βραβεῖον.

Κατέπαυσεν ἡ τελετὴ· τὸ πῦρ τῶν βωμῶν σβέννυται, ἡ σάλπιγξ ἤχει, οἱ ἀθληταὶ συνέρχονται. Εἰς τὰς νέας αὐτῶν καρδίας ἀνήσυχος γεννᾶται ἐνθουσιασμός, ἅμα τοῦ σημείου δοθέντος. οὕτως εἰς τὴν πρώτην κλιγγὴν τῶν ὄπλων φρίσσει ὁ μάχιμος ἵππος. Πρῶτος ἀγὼν τίθεται δρόμος χιλίων βημάτων, ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς μέχρι τῆς πλατείας. Δέκα ἀγωνισταὶ παραστάνται· τίθενται εἰς γραμμὴν πρὸ τοῦ ναοῦ καὶ μετρούμενοι ἀμοιβαίως διὰ τοῦ βλέμματος ἀποβάλλουσι καὶ ῥίπτουσι τὰς χλαμύδας αὐτῶν, ἃς δούλοι συλλέγουσι· φαίνονται ἐλαφρότεροι, ἐλαφρότερον φέροντες ἔνδυμα. Εἰς τὸν πρῶτον ἤχον τῆς σάλπιγγος πάντες ὀρμῶσι· ἡ ἐλπίς τῆς νίκης φαίνεται ἐν ἐν τῇ ὀρμῇ τῆς πορείας των, φαίνεται εἰς τὸ βλέμμα των, ἀπλήστως προσηλούμενον ἐπὶ τοῦ σημείου τῆς ἀφίξεως.

Ἐπὶ τινα χρόνον τρέχουσιν ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς· σὺδεις ὑπερβαίνει τὸν ἄλλον. Μετ' ὀλίγον ὁ μεσαῖος διπλασιάζει τὴν ταχύτητα τοῦ βήματος· οἱ λοιποὶ προσπαθοῦσι μικρὸν λοξοδρομοῦντες νὰ φθασωσιν αὐτὸν, ὡσεὶ στίφος γεράνων, οἵτινες σχίζουσι τὸν ἀέρα, λοξὴν χαράττοντες γραμμὴν, ὅτε τοῦ φθινοπώρου ἐπερχομένου μυστικῇ ἔμ-

(Ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Φιλολ. Συλλόγῳ Παρνασσῶ.)

πνευσις ὀδηγεῖ αὐτοὺς νὰ φύγῃσι τὸ ψῦχος, ὅπερ ἢ ἀναχώρησις τῶν προαναγγέλλει.

Χρόνον τινὰ τρέχουσι κατὰ τὴν τάξιν αὐτὴν, ὅτε πρὸς δεξιὰν ὁ ἀντίπαλος τοῦ ὑπερτερήσαντος, ὀρμῶν ταχέως παρέρχεται πρὸ αὐτοῦ. Ὁ ἀὴρ ἀντηχεῖ ὑπὸ εὐνοϊκῶν χειροκροτημάτων. Εἰς τὸν ἦχον αὐτὸν, ὅν καὶ τοῦ βραβεῖου προτιμᾷ, ὁ πρῶτος συνάγων πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις, δὲν τρέχει πλέον ἀλλὰ πετᾷ κ' ἐπαναφαίνεται ἐπὶ κεφαλῆς ὄλων τῶν λοιπῶν. Ἐπέσυρεν ἐκ νέου τὰς ἐπευφημίας πάντων.

Ἄλλ' ὁ ἕτερος, μὴ ἀπολέσας τὴν ἐλπίδα, ὀρμᾷ ἄπνους σχεδόν· ὁ ὑπερβαίων αὐτὸν ἐνοχλούμενος ὑπὸ τοῦ ὀπισθεν ἦχου τοῦ σχιζομένου ἀέρος στρέφεται καὶ προτείνει τὸν πόδα· προσκύπτει ὁ ἄλλος καὶ πίπει, κραυγαζόντων καὶ γελῶντων τῶν θεατῶν, ἐνῶ ὁ νικητῆς ἐξακολουθεῖ τὸν δρόμον ἐπευφημούμενος. Φθὰς εἰς τὸ τέρμα λαμβάνει τὸν ἐκ δάφνης στέφανον, θέτει αὐτὸν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς διευθετῶν τὴν κάθιδρων κόμην του. Ὁ νικητῆς εἶναι ἐκ **Τενέδου** κ' ἐπικαλεῖται ὦ **κύπους** Ἄχιλλεύς.

Εἰς τὸ μέρος ὅθεν ἀνεχώρησαν οἱ τρέξαντες φαίνονται ἐξ τέθριππα, ὧν οἱ ἵπποι διὰ τοῦ ἐμπροσθίου ποδὸς ἀνυπομόνως τύπτουσι τὸ ἔδαφος καὶ χρεμετίζουσιν ἀνορθοῦντες τὴν χαιτήν. Οἱ ὀδηγοὶ ὀρθιοὶ κρατοῦντες διὰ τῆς ἀριστερᾶς τὰς ἡνίας καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν μάστιγα, τὸ βλέμμα ἐπὶ τῆς σάλπιγγος, ἀναμένουσι τὸ σημεῖον. Ὁ κήρυξ φέρει πρὸς τὰ χεῖλη τὴν σάλπιγγα· βλέπει· οἱ ἐξ ἄρματοδρόμωνες, μὲ κυματίζουσιν χλαμύδα, τὴν κεφαλὴν κεκαλυμμένην ἔχοντες μὲ κράνος, αἰσθάνονται παλμοὺς συγκινήσεως. Ἡ σάλπιγγξ ἤχει· οἱ ἵπποι ἐξορμῶσιν ἀκράτητοι· οἱ ὀδηγοὶ ἀφίνουσι τοὺς χαλινοὺς ἐλευθέρους καὶ ἐμψυχοῦσι τοὺς ἵππους διὰ τῆς φωνῆς καὶ τῶν κινήσεων· οὗτοι κλίνουσι καμπτόμενοι, ἴσως διὰ ν' ἀκού-

σωσι καλλίτερον τῆς φωνῆς τοῦ κυρίου των.

Τὸ πλήθος ἐν σιγῇ ἀναμένει· μόνος ὁ κρότος τῆς μάστιγος ἀκούεται, ὁ θόρυβος τῶν τροχῶν, φωναὶ ἀπειλητικαί, καὶ τὸ βῆμα τῶν ἵππων. Νέφη κόνεως ὑψοῦνται. Ὡς ἡ σελήνη φερομένη ἐν μέσῳ νεφῶν, διαφαίνεται ἐκ διαλειμμάτων, οὕτω παρατηρεῖται ἐν ἄρμα ἐντὸς κύκλων κόνεως. Μετὰ μικρὸν ἄνεμος ἐλαφρὸς φυσᾷ πλαγίως καὶ φέρων τὸν κονιορτὸν πρὸς τοὺς θεατὰς ἀναγκάζει αὐτοὺς νὰ καλύψωσι διὰ τῆς χλαμύδος τὴν κεφαλὴν. Ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους φαίνονται ἀπροκάλυπτα τὰ ἐξ ἄρματα καὶ οἱ ἐκεῖθεν θεαταὶ ἀγάλλονται ἐπὶ τῷ διπλῷ θεάματι τῆς ἄρματοδρομίας καὶ τῆς ταραχῆς τῶν ἀντικρυ θεατῶν.

Ἦδη ἐν ἄρμα, συρόμενον ὑπὸ ξανθῶν ἀλλὰ μαύρην τὴν χαιτήν ἐχόντων ἵππων, ὑπερβαίνει τ' ἄλλα· ὁ ὀδηγὸν ἐλπίζει· καὶ ἀνταποκρίνεται εἰς τὰς χειροκροτήσεις περιστρέφων ἄνω τῆς κεφαλῆς του τὴν βροντώδη μάστιγα· ἀλλ' ἐπὶ τὰ βήματά του βαίνει ἐλπίδαρπαγον ἕτερον ἄρμα μὲ ἵππους μέλανας, ὡς οἱ τοῦ Πλούτωνος ἀπάγοντος τὴν Περσεφόνην. Ἡ προήτων νομίσεις εἶνε φλογερά, οἱ ῥώθωνες πλήρεις κονιορτοῦ, τὸ στόμα ἀφρίζον, ὁ ὀφθαλμὸς ἀστράπτων. Τρέχουσι ταχεῖς ὡς ὁ ἄνεμος, ὀρμητικοὶ ὡς ἡ θύελλα.

Ἦδη ἡ κεφαλὴ των καλύπτει τὸ κέντρον τῶν τροχῶν τοῦ προηγούμενου ἄρματος, οὗτινος ὁ ὀδηγὸς στρέφεται μὲ πάλλουςαν καρδίαν, βλέπει, ἀγωνιᾷ καὶ παροτρύνει τοὺς ἵππους ἐξ ὀνόματος αὐτοὺς καλῶν. Οὗτοι ἀκούοντες τὸ βῆμα τῶν ἄλλων ὀπισθεν, μ' ἐντεταμένα τὰ ὦτα σπεύδουσι· οἱ ἄλλοι διπλασιάζοντες τὴν ὀρμὴν, ὡς κύμα ὑπὸ ἀνέμου φερόμενον, φθάνουσι μέχρι τῆς κοιλίας τῶν πρώτων. Ἐπὶ τινὰ χρόνον ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς αἱ ὀκτὼ κεφαλαὶ τῶν ἵππων φαίνονται ἀνήκουσαι εἰς ἐν ἄρμα.

Ἡ νίκη εἶν' ἀμφίβουλος, αἱ ἐπευφημῖαι ἀναστέλλονται. Ἄλλ' ἡ ἰδιότροπος τύχη ἔδωκε κακὸν τέλος εἰς τὸν εὐγενῆ

αὐτὸν ἀγῶνα, καθ' ὃν ἡ ἀξία ἔπρεπε
νὰ στεφθῆ.

Καὶ ὄντως, καθ' ἣν στιγμήν οἱ μαυ-
ροὶ ἵπποι προσέκτων νέας δυνάμεις ὅπως
ὑπερβῶσι τοὺς ἄλλους, οὓς ἠγγιζεν ἤδη
ὁ τροχὸς των, ἡ αἰχμὴ τοῦ ἄξωνος προε-
ξελθοῦσα ἐκ τῆς πολλῆς ταχύτητος,
κτυπᾷ ἓνα τῶν ξανθῶν ἵππων, ὅστις
πεσὼν παρασύρει καὶ τοὺς ἄλλους· ὁ
ὀδηγὸς νεανίας πίπτει· τὸ δ' ἄλλο ἄρμα
ἐστερημένον τροχοῦ κλίνει καὶ σύρεται
ἐπὶ τοῦ ἐδάφους κενόν, διότι ὁ ὀδηγὸς
του κεῖται χαμαί.

Οἱ τῶν λοιπῶν ἄρμάτων ἀγωνιστὰὶ
ἐνθαρρύνονται ἐκ τοῦ συμβάντος τούτου
καὶ ἀναλαμβάνοντες ἐλπίδα διαμφισβη-
τοῦσι τὴν νίκην καὶ, τέλος, φθάνει εἰς
τὸ τέρμα πρῶτον ἄρμα συρόμενον ὑπὸ
λευκῶν ἵππων, μὲ μελανὰς κηλίδας.

Ὁ ὀδηγὸς παρουσιάζεται εἰς τὸν δί-
δοντα τὸ βραβεῖον τῆς νίκης καὶ λαμ-
βάνει κράνος καὶ θώρακα ἀργυροποίκιλ-
τον, ἐφ' οὗ ὑπῆρχε γεγραμμένον χρυ-
σοῖς γράμμασι: Ἡ δόξα ἀνταμείβει
τοὺς ὑπὲρ ταύτης μοχθοῦντας.

—
Ἄλλ' ἰδοὺ ἀπὸ τοῦ ἄλλου μέρους τοῦ
σταδίου, φαιδρὸς ἦχος ὀργάνων καλεῖ
τοὺς θεατὰς εἰς νέον θέαμα. Τὸ πλῆθος,
ὡσεὶ σμήνος μελισσῶν, τρέχει πρὸς ἐκεῖ.
Ἡ παλαίστρα καλεῖ τοὺς παλαιστὰς.
μέγας ὕριθμὸς παλαιστῶν παρίσταται.
Τρέχουσι πάντες πρὸς ἓν διευθυνόμενοι
μέρος καὶ τοποθετοῦνται καταλλήλως.
Ἄλλὰ διατί αἰφνης τὰ βλέμματα πάν-
των στρέφονται πρὸς τὸ ἕτερον ἄκρον
τοῦ σταδίου μετὰ προφανοῦς εὐχαριστή-
σεως καὶ περιεργείας, καὶ λιχανοὶ πάλ-
λοὶ δεικνύουσι... τί δεικνύουσι; καὶ παλά-
μαι πολλὰὶ ὠθοῦσι τὴν ὠμοπλάτην τῶν
πρὸ αὐτῶν καθημένων, ἵνα καὶ αὐτῶν
τὴν προσοχὴν ἐπιστήσωσιν οὕτω εἰς τὸ
σημεῖον ἐκεῖνο; Ἀκούονται ψιθυρισμί-
τινες: Ἡ Σαπφώ! Ἡ Σαπφώ!—Ποία;
Ἐκεῖνη, ἐκεῖ.—Ποῦ; ἐν μέσῳ τῶν παρ-
θένων μαθητριῶν της. — Ἴδου δὲν βλέ-
πεις τὴν Ἀτθίδα μειδιῶσαν; Ναί. Πλη-
σίον αὐτῆς... Ἄ! τώρα βλέπω. Πόσον
ὠραία εἶνε! Θεοί!

Εὐδίζμων ὁ βλέπων σε, τρισύλβιος ὅστις ἀκούει
ἡμίθεος δ' ὁ φίλων, ἀθάνατος δ' ὁ συνών,

Ταῦτα προφέρει γέρον χαρίεις, ἄκ-
μαῖος εἰσέτι, μὲ ῥοδόχρους παρειὰς,
μὲ ζωηρότατον βλέμμα, ῥίπτον φλόγας
ὕγρας· καὶ ἐγειρόμενος τῆς θέσεώς του
προβαίνει, ἐνῶ ἡ λευκὴ αὐτοῦ κόμη κυ-
ματίζει εἰς τὴν πνοὴν τοῦ ἀνέμου, παι-
δρότατος πρὸς τὴν χορείαν τῶν γυ-
ναικῶν.

Εἶνε οὗτος Ἀνακρέων ὁ μελιχρὸς, ὅστις
καὶ τοι πρεσβύτης ἦδη, λαμπρὸς καὶ
ποικίλος, ὡς ἡ Ἴρις, φαίνεται παίζων
μετὰ τῆς ζωῆς· ἡ ἐλαφρὰ καὶ γλυκεῖα
αὐτοῦ εὐθυμία εἶνε τὸ μεῖδιμα τῆς φύ-
σεως καὶ ὄχι τοῦ ἀνθρώπου ἢ εἰρωνεία.
Ἦλθε δ' ἐκ τῆς Γέω σήμερον, ἵνα τὴν
φίλην Σαπφῶ ἴδῃ. Πόσοι ἐφθόνησαν τὸ
ἐπίχαρι μεῖδιμα, μεθ' οὗ αὐτὴ ὑπεδέχθη
τὸν ψάλτην τῶν ἐρώτων!

Πολλοὶ μετὰ σεβασμοῦ ἀπεσύρθησαν
καὶ χῶρος εὐρὺς ἐσχηματίσθη εἰς θέσιν
καταλληλοτάτην πρὸς θεῶν διὰ τὴν συ-
νοδίαν τῆς Σαπφούς. Ἔστη αὕτη ἐν-
ταῦθα καὶ μετ' αὐτῆς ἔστησαν—ἡ Τελε-
σίππα, ῥοδόχρους καὶ γλαυκῶπις, ὠραί-
ους ἔχουσα καὶ ἡμιγύμνους βραχίονας,
μεῖδιμα διαρκὲς εἰς τὰ χεῖλη καὶ βῆμα
κούφου, ὡς πτηνοῦ· ἡ Μεγάρα, μέλαν ὡς
τὸν θάνατον ἔχουσα ὄμμα, μαύρας τὰς
ὀφρῦς, μακρὰς βλεφαρίδας ὑπὸ τὰς ἰ-
ποίας τοξεύεται βλέμμα γοργότερον τοῦ
ταχυπτεροτέρου βέλους, εὐλύγιστον ἀ-
νάστημα καὶ μεγαλοπρεπεῖς κινήσεις·
—ἡ Ἀνακτορία, ὑψηλὴ ἄλλ' εὐσχημος·
ἡ φλόξ τοῦ βλέμματος αὐτῆς εἶναι ἡ-
μισβεστος, ἀλλ' ὅταν ὀμιλῇ λάμπει εἰς
τὸ ὄμμα της ἑκφρασις ὑπερηφανείας
μᾶλλον ἢ ἔρωτος· ἐπιθυμία τις ἠθέλεν
ἐκφράζεσθαι διὰ τῆς μορφῆς αὐτῆς, ἂν
ἡ ἐκδηλουμένη ψυχὴ εἰς τὰ κλειστὰ
διαρκῶς χεῖλη της δὲν κατέπνιγεν ἐγ-
καίρως τὸ αἶσθημα τοῦτο.—ἡ Γύρινα,
ἀφελὴς νεᾶνις, περιέργως πάντοτε στρέ-
φουσα τὴν κεφαλὴν, ἐκφράζουσα τὸν
θαυμασμόν αὐτῆς ἀπροκαλύπτως διὰ
πάντα ὠραῖον νεανίαν, γελῶσα, πηδῶ-
σα, καὶ πρόθυμος εἰς ἀσπασμοὺς ἄν-
ταλλασσομένους μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῶν

λοιπῶν νεανίδων.—Τέλος, ἡ Ἀθίς ἀπαλόδερμος κόρη, οὐχὶ πολὺ ζωηρὰ ἀλλὰ περιπαθὴς ἐν τῇ ἐκφράσει καὶ ἡδυπαθείας μεστή. Ἀφροδίτη κοιμωμένη, κίτοι καταλληλοτάτη ἵνα διώξῃ τὸν ὕπνον ἀπὸ τῶν βλεφάρων παντὸς ἀτενίζοντος τὸ σύνολον τῶν καμπυλοσχήμων αὐτῆς μελῶν· ὡς ἄλλη Γαλάτεια, ἐφαίνεται πάντοτε ἀφυπνιζομένη, καὶ ἔβλεπέ τις τὴν πάλην μεταξὺ μαρμάρου καὶ γυναικὸς μετὰ δειλίας εἰς τὴν ζωὴν ἐρχομένης. Ἦτον ἡ Ἀθίς γλυκεῖα καὶ ἡμερος τοπογραφία, ὅπου τὸ πᾶν ἁρμονία καὶ γαλήνη, ὅπου τὸ πᾶν τρυφερότης καὶ δρόσος· ἦτο μᾶλλον σκεπτικὴ, οὐδαμῶς ῥεμβώδης καὶ μελαγχολικὴ ἦτο... ἀλλ' οὐδὲ σκεπτικὴ ἦτο· μᾶλλον σοβαρὰ· ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο· εἶχεν ἡρεμίαν, ὥσει οὐδὲν ἐτάραττε τῆς ψυχῆς τῆς τὴν ἀγνότητα.

Ἦγάπα αὐτὴν ἡ Σαπφὼ πλειότερον τῶν λοιπῶν· μετὰ στοργῆς, μετὰ φίλτρου, μειδιῶσα προσέβλεπεν αὐτὴν καθημένην πλησίον τῆς καὶ πολλάκις ἡ χεὶρ τῆς ἐφέρετο ἀφελῶς ἐπὶ τοῦ ἀπαλοῦ λαιμοῦ τῆς κόρης, θωπεύουσα αὐτὴν ἡμικλείουσαν τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς ἔκστασιν οὔσαν.

Ἄλλ' ἡ Σαπφὼ; Ὑπερεῖχεν ἄρα γε τῇ καλλονῇ τὰς πέντε μαθητρίας αὐτῆς; Οὐχί· ἀλλὰ πῶς διεκρίνετο οὔσα ἀνωτέρα πασῶν, πῶς προεξεῖχεν ἡ μορφή αὐτῆς ἐπισύρουσα πρώτη τὸ βλέμμα τοῦ στρεφομένου πρὸς τὴν ὠραίαν ἐκείνην χορείαν; Ἦτο ὑψηλοτέρα τῆς Ἀνακτορίας; οὐχί· ἦτο μᾶλλον μαλθακὴ καὶ ῥάθυρος τῆς Ἀθίδος; οὐχί· ἔχει χαρακτήρας μορφῆς λεπτοτέρους τῶν τῆς Γυρίνης, ἢ μὴ εἶνε ἡδυπαθεστέρα καὶ μᾶλλον γοητευτικὴ τῆς Μεγάρας; ἢ Τελεσίππα ἔχει ἄρα γε ὀλιγοτέραν χάριτα καὶ γλυκύτητα; Οὐχί.

Ἐχει ἡ Σαπφὼ ἐπ' αὐτῆς παράδοξον δύναμιν καὶ ἀγνοεῖται ποῦ ἔγκειται τὸ γόητρον, ὅπερ οὐχὶ μόνον τῶν ἀνδρῶν τὸ βλέμμα ἰσχυρῶς ἐλκύει, ἀλλὰ καὶ τῶν γυναικῶν τὴν συμπάθειαν ἐπισύρει καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐξασκεῖ ἐπιρροήν. Παράδοξον κρᾶμα καλλονῆς καὶ δυνάμεως! Ἀστραπὴ νομίζεις διατρέχει τὰς φλέ-

βας αὐτῆς καὶ πυρώδης ἐκ διαλειμμάτων εἶνε ἡ χροιά τοῦ προσώπου τῆς· θάλασσα νομίζεις κυματίζει ἐν τῷ στήθει αὐτῆς καὶ ὁ κόλπος τῆς κυμαίνεται ἐν ῥυθμῷ προδίδων ταραχὴν καὶ ἰσχύν· ἐστία φωτὸς ὑπάρχει ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῆς καὶ ὁ μέγας καὶ μελανὸς αὐτῆς ὀφθαλμὸς ἀστράπτει φλογερὸς μετὰ τρυφερότητος, ἡδυπαθῆς, ἀνυπόμονος, ὡς εἴαν νέον τι ἀνεκάλυπτεν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν. Ἡ παχεῖα καὶ μέλαινα κόμη τῆς προσκολλᾶται ἐπὶ μετώπου λείου καὶ εὐρέος ἀναδεδεμένη διὰ ταινίας· οἱ δὲ συνεστραμμένοι αὐτῆς βόστρυχοι περιρρέουσι καθ' ἑαυτοὺς ἐλισσόμενοι, ὡς ἂν συνέσπα αὐτοὺς αἰσθημά τι ζωῆς πρὸς τὸν ἐν σκιᾷ χυοάζοντα τράχηλόν τῆς. Ὑπὸ μεϊδιάμα γλυκὺ τὸ κάτω χεῖλος ὑποχαίνει, ἐνῶ τὸ ἄνω μικρὸν ἀνεσταλμένον δεικνύει ὀπισθεν δύο τοὺς πρώτους λευκοὺς ὀδόντας, ὥσει φιλήμαιος μανικοὺς ἐγγυητάς. Εἰς τοὺς εὐπλάστους ὠμούς τῆς κρατεῖται μόλις ἡ ἐσθῆς διὰ πόρπης, ἢ δὲ ζώνη συνέχει τὸν χιτῶνά τῆς ἐπὶ ὀσφύος λαξευτῆς. Βλέπετε τὴν Σαπφὼ, ἂν δύνασθε μετ' αὐτῆς νὰ διέλθητε τὸν βίον εἰς ὄρας μόνον συγκεντρούμενον, ἔστω· ἂν δέδοται ὑμῖν ἀσφαλῆς ἢ διπλῆ αὕτη ὑπαρξις, ἢν θὰ λάβητε· ἀλλὰ μὴ βλέπετε αὐτὴν, μὴ, ἂν κατεδικάσθητε νὰ τὴν ἐγκαταλείψητε· μάτην θ' ἀναζητήσητε τὴν πλαστοουργὸν αὐτῆν ψυχὴν, ἣτις συμερίζεται καὶ πολλαπλασιάζει τὰ αἰσθήματα καὶ τὰς ιδέας ὑμῶν· οὐδαμοῦ, οὐδαμοῦ θὰ τὴν εὕρητε.

Ἄμα τις μετὰ πόθου ἀτενίσῃ τὴν Λεσβίαν λέγει: Ἦρχισα ἄρα γε τὴν ζωὴν μετ' αὐτῆς καὶ μετ' αὐτῆς μέχρι τοῦδε συνέζησα, ἢ καταλιμπάνω τὴν ζωὴν, ἔν' ἀκολουθήσω αὐτὴν εἰς τὸν θάνατον; Τὰ πλήρη γαλήνης καὶ ἀθωότητος ὀπισθεν μου ἔτη θέλει ἄρα γε μαράνει διὰ τῆς θερμῆς πνοῆς τῆς ἢ θέλει ἀνανεώσει; Γνωρίσας ἤδη τὴν εὐτυχίαν μέλλω ν' ἀπολέσω αὐτὴν, ἢ ἀγνοῶν μέχρι τοῦδε τί ἐστὶν εὐτυχία μέλλω τῶρα νὰ γευθῶ ταύτης;

Ἡ παλαίστρα καλεῖ τοὺς παλαιστὰς· πολλοὶ συνήλθον παλαισταὶ πλήρεις χαρᾶς καὶ τόλμης. Ὁ Φάων, ὁ διαπρέπων καὶ δάφνας δρέπων εἰς ὄλους τοὺς ἀγῶνας ἀπὸ τινος δέν φαίνεται εἰσέτι. Βεβαίως ἐπιθυμεῖ νὰ ποθήσωσιν αὐτὸν, καὶ ἀληθῶς τὸ πλῆθος καλεῖ τὸν Φάωνα ἐξ ὀνόματος. Ἡ Σαπφῶ ἦτο ἐκεῖ... Μετ' οὐ πολὺ θόρυβος εὐνοὺς ἀκούεται, ἐπαυξάνει διὰ χειροκροτήσεων, καὶ φαίνεται ὁ Φάων πρὸς μεγάλην λύπην τῶν ἀντιπάλων καὶ εὐχαρίστησιν τοῦ πλῆθους· τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐξελέξατο τὸν ἀγῶνα τῆς πάλης. Ἐλαφρὸν πέδιλον ἐπεδείκνυεν ὠραιότεραν τὴν γυμνὴν αὐτοῦ κνήμην, χιτῶν λεπτότατος κρατούμενος περὶ τὸ στήθος διὰ χρυσοῦς ζώνης ἀφικνεῖται μέχρι τῶν γονάτων. Ῥίπτει περίριξ βλέμματα προκαλοῦντα ἀνταγωνιστήν. Κρῆς ἀθλητῆς γιγαντόσωμος παρίσταται ἐνώπιόν του καὶ ἀπορρίπτων τὸν περικαλύπτουτα αὐτὸν μανδύαν, δεικνύται γυμνός, φέρων μόνον περὶ τοὺς γλουτοὺς ζώνην, ὡς ἦν ἔθος. Τὰ μέλη του εἶνε ἠλιοκαῆ, τὸ σῶμά του εἶνε τριχωτὸν, οἱ μῦς του Ἡράκλειοι. Εὐθύς ὁ Φάων ὑποβάλλει τὸν χιτῶνα, δίδει αὐτὸν εἰς δοῦλον παριστάμενον καὶ φέρει μόνην τὴν ἀθλητικὴν ζώνην. Τὰ μέλη τοῦ σώματός του δέν εἶν' ἀνάλογα πρὸς τὰ τοῦ ἀντιπάλου του· ἀλλ' εἶνε ἀρμονικώτατα. Οἱ μῦς αὐτοῦ δέν προεξέχουν ὡς πέτραι ἀκτῆς, ἀλλὰ φαίνονται ὅμως, γλυπτοῖ νομίζεις· χνοὺς γενεῖου λαμπρὸς καλύπτει τὰς δροσερὰς καὶ ῥοδοχρόους παρειάς του. Ἡ προσοχὴ πάντων ἐπ' αὐτοῦ συγκεντροῦται. Ἐκθαμβοὶ πάντες ὑπὸ τῆς ὠραιότητος τοῦ νέου παλαιστοῦ εὐχονται νὰ νικήσῃ, ἢ τοὐλάχιστον ἀβλαβῆς νὰ ἐξέλθῃ τῆς πάλης.

Ἐνῶ οἱ θεαταὶ ἀγωνιῶσιν οὕτω, οἱ δύο ἀθληταὶ καταμετροῦνται, μακρύνονται ἀπ' ἀλλήλων, πλησιάζουσι βραδέως, ἀνορθοῦνται, ὀρμῶσιν. Ὁ Κρῆς προέβη τείνων τοὺς βραχίονας, ἵνα δι' αὐτῶν συνθλίψῃ καὶ ἀποπνίξῃ τὸν Φάωνα· ἀλλ' οὗτος εὐκίνητος ἀποφεύγει, κλίνει εὐστρόφως, διέρχεται ὑπὸ τοὺς βραχίονας τοῦ Κρητὸς καὶ στρέφων μὲ τα-

χύτητα ἀστραπῆς θλίβει αὐτοῦ τὰς πλευράς.

Ὁ Κρῆς ἀποσπᾶται διὰ μεγάλης προσπαθείας, πρὶν ἢ θλίψῃ αὐτὸν ἰσχυρῶς ὁ ἀντίπαλος. Μετροῦνται ἐκ νέου. Ὁ Κρῆς δυσανασχετεῖ βλέπων ὅτι εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ἐκινδύνευσε νὰ νικηθῇ ὑπὸ νεανίου, οὐτινος ἢ ἀνδρία ἐφαίμετο θράσος. Ὁ τύφος τυφλοῖ αὐτὸν καὶ ἀποβάλλει τῆς ψυχῆς του πᾶν αἶσθημα οἴκτου. Ὁρμῆ κατὰ τοῦ Φάωνος μὲ κεκλιμένην κεφαλὴν, ὡς ταῦρος. Ἡ ἐπιδεξιότης τοῦ Φάωνος εἶναι θαυμασία. Συλλαμβάνων διὰ τῶν δύο χειρῶν του τὴν κεφαλὴν τοῦ Κρητὸς διευθυνομένην κατὰ τοῦ στήθους του καὶ ἀνορθούμενος ἐπὶ τῶν ποδῶν, τίθεται δι' ἐνὸς πηδήματος ἐπὶ τῆς ῥάχεως τοῦ ἀντιπάλου του. Οὗτος ἀπολέσας πᾶσαν ἰσορροπίαν πίπτει πρηνῆς, ἐκτυπῶν τὴν μορφὴν του ἐπὶ τῆς κόνεως.

Ὁ Φάων ἀναμένει δικαίως ν' ἀνεγερθῇ οὗτος. Οἱ θεαταὶ χειροκροτοῦσι τὸν Φάωνα καὶ γελῶσι σαρδῶνειον διὰ τὴν βαρείαν πτώσιν τοῦ κολοσσοῦ, ὅστις ἀνεγείρεται τὴν μορφὴν πλήρη κόνεως ἔχων. Τυφλωθεὶς ὑπὸ ταύτης, ἐκφρων ὑπὸ αἰσθήματος ἐκδικήσεως, δάκνων τὰ χεῖλη, τὸ βλέμμα ἔχων ἐρυθρόπυρον, ἀνεγείρεται ταχέως, καὶ ἐπαναλαμβάνει τὴν πάλην. Οἱ δύο ἀθληταὶ πλησιάζουσιν ἀλλήλους καὶ κρατοῦνται σφιγκτὰ ἐνηγκαλισμένοι. Εἰς τὴν θέσιν ταύτην μένουσι χρόνον τινὰ ἀκίνητοι. Ἀλλ' ἀνυπόμονος τέλος ὁ Φάων κλονεῖ ἰσχυρῶς τὸν ἀντίπαλον, λιγύζων ὡς κάλαμος εἰς πᾶσαν αὐτοῦ κίνησιν. Τέλος φέρει τὸν δεξιὸν πόδα ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν τοῦ Κρητὸς καὶ τύπτει αὐτὸν εἰς τὸ στήθος· ὁ κολοσσὸς κλονεῖται καὶ πίπτει. Ὁ Φάων μένει στερεὸς καὶ ἀκλόνητος· ῥίπτει πρὸς τ' ἀλαλλάζοντα περίριξ πλήθη βλέμμα ἐν ᾧ λάμπει ἡ χαρὰ καὶ ἡ ὠραῖζουσα αὐτὸν δόξα. Ὁ Κρῆς περίγελως γενόμενος τῶν θεατῶν κατρσχυμένος ἀποσύρεται.—

Εἰς τὴν ἐμφάνισιν τοῦ Φάωνος ἡ Σαπφῶ ὠχρίασεν ἀμέσως. Εἶτα φλογισθεῖσαι αἱ παρειαὶ τῆς ἐκαλύφθησαν

ὑπὸ λεπτῆς πορφύρας. Ἄλλ' ὅτε καθ' ὄ-
λας αὐτοῦ τὰς κινήσεις ἐθαύμασε τόλμην
τόσσην, ῥώμην, χάριτα καὶ καλλονὴν, πό-
θος ἀνέκφραστος ἐγεννήθη ἐν τῇ ψυχῇ
τῆς ἠθέλε νὰ γνωρίσῃ τὴν ψυχὴν τοιοῦ-
του θνητοῦ. Εἶχεν ἤδη πολλὰ περὶ τοῦ
Φάωνος ἀκούσει, ἀλλ' οὐδέποτε ἐφαντάσθη
αὐτὸν τοιοῦτον, οἷος ἐπεφάνη ὑπὸ τῆς
δόξης λαμπρυνθεῖς.

— Ἀτθίς, πηγαίνωμεν. Ἐρχεσαι,
Ἀνακρέων;

Κινεῖ οὗτος τὴν κεφαλὴν καὶ βαρύ-
θυμος ἀκολουθεῖ τὴν φίλην του. Πρῶ-
τον ἤδη ὁ Ἀνακρέων ἐφάνη βυθισμένος
εἰς σκέψεις, καὶ διὰ πρώτην φοράν ἀ-
χλὺς πένθους ἐκάλυψε τὴν ἰλαρὰν ἐκεί-
νην μορφήν, τὴν ἀληθῆ ἐκείνην εἰκόνα
τοῦ ἔρωτος, τοῦ γέροντος τόσο καὶ τό-
σον παιδίου.

Ποῖον προαίσθημα μεγάλων δεινῶν
ἐσκίασε τὸ μέτωπον τοῦ Ἀνακρέωντος;

— Πόσον εἶνε ψυχρὰ ἡ χεὶρ σου! λέ-
γει ἡ Ἀτθίς· πῶς βιαίως οὕτως ἀνα-
πνέεις; διατί ἐκλινεν ἡ κεφαλὴ σου βα-
ρεῖα ἐπὶ τοῦ στήθους;

Ἡ Σαπφὼ δὲν ὀμιλεῖ ἐν βλέμμα ῥί-
πτει πρὸς τὴν Ἀτθίδα, μειδιᾶ πικρῶς
καὶ ἐξακολουθεῖ προβαίνουσα· ἔρχονται
ὀπισθεν αὐτῆς σιγῶσαι ἐπίσης καὶ πα-
ραδόξως συναισθανθεῖσαι τὴν ταραχὴν
τῆς Σαπφούς ἢ Τηλεσίππα, ἢ Μεγάρα,
ἢ Γύρινα, ἢ Ἀνακτορία. Καὶ τὰ πλή-
θη διχαζόμενα παρέχουσι δίοδον. Νε-
κρικὴν πομπὴν νομίζεις τὴν διάβασιν
αὐτῶν.

ΟΙ ΣΟΦΟΙ

(Μετὰ αἰῶνας εἰκοσιπέντε)

Bibliotheca Scriptorum Graecorum et Roma-
norum Teubneriana. — Anthologia Lyrica
continens etc. cum ceterorum Poetarum
reliquiis selectis. Curavit Theodorus
Bergk. — Ἐν σελίδι 368γ.

Δίδουκε μὲν ἂ σελάννα
καὶ Πληγάδες, μέσαι δὲ
νόκτες, παρὰ δὲ ἔργατ' ὄρα
ἐγὼ δὲ μόνα καθεύω.

Τίνος οἱ πυρέσσοντες οὔτοι στίχοι

καὶ τίς ἢ μεσονύκτιον δρόσον εἰς τὸ φλέ-
γον μέτωπόν της μὴ αἰσθανομένη; Τίς
ἢ ἀπολέσασα τὸν ὕπνον ἐκείνον, τὸν
καλόν, τὸν νήδυμον, τὸν πρᾶον ἐκείνον
τῆς διττῆς τοῦ ἀνθρώπου ὑπάρξεως
ἐπανορθωτὴν, τὴν σιγαυὴν ἐκείνην καὶ
εὐρυθμον ἀναπνοὴν, τὴν κούφην ἐκείνην
αὔραν τὴν ὑπὸ τοῦ ἄσθματος τῆς νυ-
κτὸς ἀμφιχεομένην, διὰ τῆς κόμης περὶ
τὸν τράχηλον; Τίνος τὴν ἀχειραγώγη-
ταν ψυχὴν πικρὰ τις καὶ σκυθρωπὴ πα-
ραφορὰ παραφέρει; Καὶ τίνος ὑπανί-
σταται μετὰ μόχθου τὸ διάπυρον καὶ
τεθλιμμένον στήθος, μὴ δυνάμενον εἰσ-
πνεῦσαι τὰς λεπτὰς τῆς νυκτὸς εὐωδίας,
ἣτις φειδωλὴν μόνον ἔχει καὶ αὐχμηρὰν
δι' αὐτὴν ἀτμοσφαῖραι; Τίνος οἱ στίχοι
οὔτοι, στίχοι γυναικός;

Ὁ τόμος τῶν λυρικῶν ποιητῶν εἶνε
παχύς· περιέχει λείψανα πολλὰ καὶ
πολλῶν ποιητῶν τὰ ὀνόματα. Ἄ! μετὰ
πάσης συνειδήσεως ἐπεστάτησαν οἱ σο-
φοὶ εἰς τὴν κατάταξιν αὐτῶν· εἶχον μέχρι
τινὸς συνειδήσιν οἱ σοφοί. Οἱ στίχοι οὗ-
τοι εἶνε τῆς Σαπφούς. Ἴδου τί ἀπέμει-
νεν ἡμῖν ἐκ τῆς φλογερᾶς ἐκείνης ὑπάρ-
ξεως, στίχοι τινές, ἀστερίσκοι πλήθος,
δεικνύοιτες τοῦ χρόνου τὰ πελεκήματα,
reliquiae selectae. Καὶ περὶ αὐτὰ σμῆ-
νος σοφῶν, ὡς οἱ κόρακες μετὰ τὴν μά-
χην περιίπτάμενοι ἄνω τῶν πτωμάτων.

Ὡς διὰ τῶν χαραδρῶν σανιδώματος,
ὀπισθεν τοῦ ὀποίου ὑπάρχει ἐστία φω-
τὸς καὶ ἐορτὴ τελεῖται, ἐξέρχονται
ἀκτῖνες χαράττουσαι χρυσᾶς γραμμᾶς
εἰς τὸ σκοτεινὸν ἔξω ἕδαφος, οὕτω βλέ-
πω τοὺς μεμονωμένους αὐτοὺς καὶ λαμ-
προὺς στίχους.

Καὶ ὅμως διὰ στενῆς τίνος χαράδρας
συνωθούμενος δύναται τις ἴσως νὰ ἴδῃ
τί συμβαίνει ὀπισθεν τοῦ σανιδώματος
τούτου τῶν αἰῶνων. Ὅχι· μᾶς ἐμποδί-
ζουσι ὡς κλητῆρες, οἱ συγγράψαντες περὶ
Σαπφούς καὶ περὶ ὄλων ἐν γένει τῶν
τῆς ἀρχαιότητος ποιητῶν. Ἰπὸ τῶν δια-
φόρων αὐτῶν γνωμῶν ὠθούμενός τις ἀδυ-
νατεῖ κ' ἐπὶ μίαν μόνην στιγμὴν ἐν ἡσυ-
χίᾳ νὰ κολλήσῃ τὸν ὀφθαλμὸν καὶ νὰ ἴδῃ.
Ἀκούσωμεν λοιπὸν αὐτοὺς.